

Реферат на тему: "Лада Федоровська - поетеса сучасності й вічності"

Лада Федоровська

Реферат

на тему:

Лада Федоровська -

поетеса сучасності

й вічності

Ми живемо в добу Logos. Слова, неначе одвічний імператор історії, панують усюди: в телевізійному ефірі, протистоянні політиків, побутових негараздах і гараздах людей. Вони супроводжують нас, наші радощі й помилки з раннього ранку, коли ми рефлекторно вмикаємо радіо, щоб почути найгарячіші новини й поринути в галасливий ритм інформднія, до пізнього вечора, коли робимо заключні телефонні дзвінки, довантажуючи мозок ще й на ніч і плануючи врешті завтрашній день таким, щоб він принципово не відрізнявся, наприклад, від позавчорашнього або від того, що буде через тиждень.

Слова керують нами так всевладно, що ми віддаємо їм перевагу перед самим життям. Вони стають для нас значно вагомішою реальністю, аніж туман на розбитих дорогах, або турботи рідної людини, або колір неба в останні хвилини заходу сонця. Ми вже звикли молитися на імпульсивний словесний хаос, який самі ж талановито й породжуємо, і не помічати, як наші думки чим далі, тим більш стають недопережитими, недодуманими, недомовленими, а наші вислови — випадковими, невмотивованими, метеликовими. Обоюючи нескінченні полілоги та участь у них як панацею від навали оточуючих проблем, ми лише ускладнюємо своє становище й віддаляємося від розв'язання найжиттєвіших питань. Промовляючи лавини поточних слів, ми відчуваємо потребу в ... Слові - вивіреному, викінченому, виразному.

Реставрація ваги мовлення - усного й писемного, буденного й художнього - потребує звернення до мовних форм, що сприятимуть піднесенню вартості слова, що рано чи пізно позначиться на поліпшенні якості духовного буття. І митці шукають - кожен у межах своєї творчої ідентичності - ці форми.

Одну з них зустрічаємо у поетичній збірці Лади Федоровської "Мое поднебесье", що вийшла друком у Херсоні наприкінці 1998 року.

"Мое поднебесье" - ліричний монолог у шістдесяти настроєвих, сюжетних й інтелектуальних поезіях. Переважна більшість з них - об'ємні, з неквапливою ґрунтовністю розгорнуті монорозповіді, що утворюють ефект динамічного духовно-образного полотна.

Лірична героїня "Поднебесья" - натура з багатим досвідом розуміння людини, людського й перипетій життєвої долі. Вона перебуває у мандрах-пошуках Справжнього

й намагається в усіх виявах, вимірах, станах життя насамперед віднайти гармонію – в довколишньому соціумі, постатях близьких і далеких людей, універсалізмі знайомої та незнайомої природи. А найголовніше – лірична героїня прагне відчувати, вслухатися, здивуватися в себе – чи є у ній самі знаки гармонійності?..

Головна героїня Лади Федоровської – характер чутливий, зі значним експресивним потенціалом. На перебіг зовнішніх подій вона миттєво відгукується різноманітною палітрою тональності душі. Її ніжна, пристрасна й вільна свідомість сповнена мандрівного пафосу.

Героїня мандрує у часі й просторі, побутовими реаліями й онтологічними узагальненнями. Її зустрічі – з ліричним минулим і не завжди ліричним теперішнім – складають динамічну композицію збірки, композицію, в якій загостреність інтелектуального пошуку, психологічне нюансування ретардацій, напруженість філософських відступів сприяє розумінню етичної моделі світу поетки.

Перед тим, як вирушити у мандри на пошуки істинного, лірична героїня пропонує власну версію, де ж знаходиться повнокровна, жива гармонія з собою, з оточенням, з минулим і майбутнім, — і стверджує: у піднебесі душі.

Открою вам тайну - зачем
(Коль сможете — сами проверьте):
Там спрятано в тонком луче
Согласье меж небом и твердью.
Там ум не блуждает во мгле,
А грезы любые — не небыль.
Там чище, чем здесь, на земле,
И всё же теплее, чем в небе.
("Моё поднебесье")

Яким же світ зустрічає гармонієспрямовану душу героїні-мандрівниці? Чим відповідає на її істиннолюбні запити й запитання? Що дарує вільній, щирій, розімкненій душі ліричного персонажа?

Перша ж зустріч мандрівної душі відбувається з ... вічністю. І це символічно. Душа завжди прагне найбільш бажаного, адекватного, й знаходить те, чого прагне. Мета душі – критерії її суті. Й можливо, саме тому душі-мандрівниці ліричної героїні одразу ж випадає побачення з прикметами вічної краси, класичної майстерності, вишуканого мистецтва. Серед гіркого й холодного повсякдення їй впадає в око проникливий, як смисл найвищого, найнедосяжнішого, смарагдовий промінь. На думку героїні, той самий, що багато років потому зігрів у далекому французькому небі – Буніна, а тепер – з'явився перед нею, випромінюючи рядки життя й ніжність, наповнюючи джерельністю віри й бунінської прози (поезія "Зеленый луч").

На спрагли поклики мандрівної душі відповідає природа – своїм незмінним спокоєм, несуетною вправністю, невидимим розумом.

Душа природи – це чистилище для людського духу. Вона розширює обрії любові, поглиблює простори серця, викристалізовує відчуття справжнього. Лише один дотик до

природи - її ества, краси, сталості, — й омолоджуються життєдайні почуття мандрівної душі. Життя в унісон з природою для неї ніколи не завершується. Тому що ніколи й не починається. Воно постійно живе у свідомості, ментальності ліричної героїні. Воно надає неабиякої духовної енергії героїні-мандрівниці. Енергії діяти серцем і вболівати розумом ("На склоне века", "Для кого?", "Акация в старом квартале", "В листопад", "О моем знакомом кусте").

Лірична героїня Л.Федоровської - натура смілива й волесильна, наполеглива й гордолюбна. У своїх мандрах дорогами природи, пам'яті, життя вона йде назустріч все новим і новим враженням та ситуаціям. Вона з рішучістю, що на неї спроможний переважно жіночий геній, продовжує шукати істинне в людському існуванні. Вона вірить, що відкривати істину, якою б відвертою, безжальною, непривабливою та не була, — ще один крок до гармонії, до духовного зцілення.

Мандрівній душі властива така рідкісна, давно втрачена (загублена? похована?) людською свідомістю риса, як краса інтелектуальної дії. Героїня-мандрівниця йде на зустріч зі своєю добою й пристрасно, з патетичною гостротою полемізує з нею ("Голос из безвременья", "Вокзал ночной", "Когда растеряна душа", "Надежда").

У мандрівній душі прокидається пафос і стилістика думок вітчизняного інтелігента, який протягом важких, несприятливих століть зі смиренною впевненістю ніс місію бунтівника, протестанта, який страдницькою уявою та романтичним інтелектом будував - ні, не нове, як у нас ще з кінця XIX століття ортодоксально виголошувалося, а — інше життя, яке б іскрилося в суголоссі згоди з власною совістю.

Лірична героїня бунтує проти "зла, фальши, бахвальства", що затьмарює суспільну свідомість. Вона не приймає культивовану поетику сили. Вона відкидає тактику нав'язування почуттів, думок, вчинків. Вона відстоює найпотрібніше, найорганічніше право особистості - право на духовну, емоційну, розумову автономію.

Для ліричної героїні її особистісне "я" - це мікродержава. У цій державі є свої кодекс мислення, культура поведінки, етикет честі, на які треба зважати й з якими неможливо не рахуватися. Героїня потребує свободи від будь-яких унормованих та ймовірних видів тиску - психологічного, комунікативного, навіть від тиску "душевного".

Как много люди разного хотят —
Одни любви, другие - пониманья...
А мне сейчас дороже во сто крат
Недолгий дар чужого невниманья.
Без разговоров, где одни слова,
Где чувства не сильны, а агрессивны,
Где воля в том, чтобы качать права,
А доброта и нежность так бессильны.
("Смятение")

Лірична героїня дорожить суверенітетом свого "я" — стійким оберегом від всебічної деіндивідуалізації. Вона стурбована тим, що довколо стверджується магнітизуюча привабливість духовної агресії. Героїня Л.Федоровської розвиває й пропонує свою

етичну альтернативу: довірливу ширість, тендітну лагідність, дружню підтримку.

Її кредо полягає у тому, щоб жити заради – життя, кохати – заради кохання, мислити заради миттєвостей щастя. Головний персонаж вбачає сенс власного життєвого часу (хвилини, місяця, року) в тому, щоб дарувати ніжний погляд, зворушливе слово, безкорисливий вчинок. Дарувати, тому що це добре, й тому, що добре не мати з цього ніякого зиску. Героїня є прихильницею гуманнософії, що складається з трьох складових, з трьох мірил, з трьох локальних вічностей, — мудрості, надійності, стійкості ("Улочка заповедная", "Праздник", "Лицо").

Шукання для мандрівної душі не є своєрідною релігією. Лірична героїня Лади Федоровської має особисту, відмінну позицію з багатьох явищ та фактів життя, – але не культивує її, оскільки позбавлена будь-яких культів. Вона проникливо переймається суспільними негараздами – і тому глибоко відчуває, трепетно переживає унікальність природи й непереможність її доброти.

Героїня розмірковує над визначальними принципами людського буття. Вона замислюється над виявами істинності й фальші, агресивності й ніжності, послідовності й кон'юнктурності, зради й довіри, талановитості й імітаційності – і поруч з тим невимушено розповідає про щоденно-побутові ситуації, випадки, свідком яких стає.

Лірична героїня живе етичним ідеалом людства як духовної родини, у якій все побудовано на антипрагматизмі й не-злі, у якій беззастережно керує парламент чистої та вільної душі, — і час від часу поринає в спогади кохання, знаходячи в ньому гуманну сталість почуттів і витoki доброторності.

Одна з найбільш виразних рис ліричної героїні – це її мудрість. Мудрість сприймати шахову дошку життя такою, якою вона є. Зі складними комбінаціями чуттів і простим ендшпілем-розв'язкою, насиченістю життєвих ходів і гіркотою патових положень, прагненням духовних перемог і розумінням неможливості виграшу в усіх зіткненнях.

Це зовсім не означає, що героїня книжки – гравець. Ні, вона за своєю природою не спроможна на гру, навіть за умов надзвичайного, непересічного бажання. Вона належить до типу пошукачів добра, мислителів серця, які приречені на постійне усвідомлення складності звичайного людського життя.

У своїх незмінних пошуках – м'яко розсудливих, ностальгійних, патетичних – ліричний персонаж (здається, непомітно для себе, всупереч своїй волі, отже, цілком природно) доходить висновку, що суттєво трансформує систему її цінностей, а саме: щастя – це майже неловимий стан душі, який залежить не від ходу й успіху процесу пізнання і не від зовнішніх сил та колізій; воно залежне від внутрішньої аури характеру, від психологічного інтер'єру особистості.

В окремих почуттях, настроях героїні-бунтівниці переконливо й світло виблискує розуміння нереальності повного пізнання світу й себе, а можливо, і непотрібність у ньому. З проникливою ліричною глибиною відлунює це в інтелектуальній мініатюрі "Взгляд":

Как хорошо не знать – зачем?.. к чему?..

Ведь за незнанье есть своя награда.

Ответы все на откуп сдам уму,
Душе оставлю только тайну взгляда.
Мне истина впервые не к чему:
Как золоту, тепла ей не хватает.
Сомненье, право, поважней бывает —
В нем жизни пульс, оно исток всему.
Что ждет, не знаю – радость иль слеза,
Но затаив невольное смущенье,
Смотрю я в безобманные глаза –
Мне важно только это выраженье.

Пошуки Справжнього неможливі без кохання. Такими є закони розвитку особистості. Інтимні почуття постійно супроводжують її у помилках і відкриттях. Світ інтимного далеко не завжди є світлим, але саме він висвітлює моральну й світоглядну сутність постаті — чи то реальної, чи то художньої.

Любов до іншої людини може бути зворотною стороною любові до себе, гіпертрофованим плеканням особистого "я". І горе тоді тому, хто не відповідає на таку любов. Гіпер-"я" "ображеної" особистості починає мститися на людях і на людстві за те, що його не полюбили тією любов'ю, якої вона вимагала й на яку розраховувала у своїх потаємних амбітних фантазіях.

Інтимні почуття ліричної героїні Лади Федоровської засновані на іншому світогляді кохання. Любов для неї ґрунтується на граничній повазі до внутрішнього світу дорогої людини, на розумінні його (світу) відмінності й духовної цінності. Найголовнішим для неї в коханому насамперед є те, що він – особистість, що в ньому виразно розвинені якості чоловічої гідності, що йому притаманний хист жити своїм, особливим життям.

І тому в інтимних монологах збентежено звучить не просто ніжна ностальгія за колишнім коханням – героїня ще з більшою шанобою та розумінням ставиться до коханого зараз. Минулим вона не живе, проте спогади про чарівні миті постійно несе з собою і в собі, неначе пригорщу рідної землі ("Покинутая любовь", "За голубым плащом...", "Может быть...", "Под Новый год"). А що може бути дорожчим для одухотвореної свідомості?..

Головна героїня Лади Федоровської не вірить у нещасливу любов. Для неї кохання — це сонце душі. Для неї кохання вічне, як пошук. Для неї кохання – це подих вітру і простору. Воно не приходить несвоєчасно. У ньому завжди є сенс. Його завжди потребує серце. З ним завжди народжуються зоряні хвилини відкриття себе.

Любов у збірці "Мое поднебесье" — це оксамитовий дощ спогадів, океанність душевних поривань, увертюра до прийдешніх днів. Це душевне наближення до істинності буття власної свідомості й почуттів.

Завершується лірична подорож головної героїні осмисленням побаченого й пережитого. Що ж, інакше й не могло бути. Пошук постійно потребує підсумків. Без цього і рух – не рух, і розвиток – не розвиток, і життя — не життя. І потім, головна героїня – натура цілісна, їй важливо якщо не звести свої враження, настрої до купи, то

принаймні оформити їх у концептуальні образи. Мозаїка мандрівних вражень поступово перетворюється на картину узагальнюючих думок ("Время", "Не страшно", "Стать бы...").

Чи вдалося ліричній героїні знайти гармонію і гармонійне?

Для навколишнього соціуму це поки що недосяжні якості: занадто багато у ньому болю, підступності, нелогічності. Людські душі розбалансовані, й між ними так рідко спостерігається діалог чуйності, співрозуміння, безпосередності. Людині дуже непросто бути собою, навіть коли вона залишається наодинці з собою, проте вона може себе обстоювати.

Обстоювати у ментальній єдності з природою, спорідненості з всесвітом своєї душі, у прагненні дієвої любові, у вірі в нетлінну силу доброти.

Так, як це робить лірична героїня збірки Лади Федоровської "Мое поднебесье".